

Quotations from Grundtvig's "The Four Clover of Denmark" (Det Danske Fiir-Kløver) 1836. (Bugge 1968, II, 12pp.).

[My translation].

Kongen og Folket
 Tal aldrig om Frihed, hvor Fyrsten er Træl,
 Men sjunger, Smaa-Fugle, om Danmarks Held,
 Hvor *Fredegods-Tiden* sig klarlig fornyer,
 Hvor Friheden hersker og Trældommen flyer,
 Hvor Kongen og Folket, med Mund og med Haand,
 Til Skyerne løfte »Fuldkommenheds Baand!»¹ ***¹

The king and the people.

[Grundtvig's poem:]

You cannot have any freedom if the king is a slave.

All birds sing about the happiness and good luck of Denmark!

The old golden age of the ancient king Fredegod ["peace", "goodness"] will now come back!

Then freedom will rule and all slavery will disappear!

In this new golden age, the king and nation in spirit as well as in [good] deeds will realize, be ruled by and honour the "bond of perfection" [Colossians 3, 14]!

Hvor Man før sagde: Kongen eller Øvrigheden, Rigets Vel eller det
 almindelige Bedste, siger Man nu sædvanlig »Staten» er eller har
 eller kræver det og det; men det er en Feil, og selv, naar det kun er
 en *Sprog-Feil*, ingenlunde ligegyldig;

In the old days men talked about the "king" or the "wealth of the empire" or the "common good". But today most people talk about the "state". It is said that "the state" is so and so, or has this and that property or demands such and such things. This is a fatal mistake even in those instances where it is only a conceptual mistake with words and language.

thi det fordunkler ikke blot
 Talen, men fordærver tit Meningen og kan efterhaanden let forvirre
 hele den Borgerlige Tanke-Gang.

¹ ¹ If ye then be risen with Christ, seek those things which are above, where Christ sitteth on the right hand of God.

² Set your affection on things above, not on things on the earth.

³ For ye are dead, and your life is hid with Christ in God.

⁴ When Christ, [who is] our life, shall appear, then shall ye also appear with him in glory.

⁵ Mortify therefore your members which are upon the earth; fornication, uncleanness, inordinate affection, evil concupiscence, and covetousness, which is idolatry:

⁶ For which things' sake the wrath of God cometh on the children of disobedience:

⁷ In the which ye also walked some time, when ye lived in them.

⁸ But now ye also put off all these; anger, wrath, malice, blasphemy, filthy communication out of your mouth.

⁹ Lie not one to another, seeing that ye have put off the old man with his deeds;

¹⁰ And have put on the new [man], which is renewed in knowledge after the image of him that created him:

¹¹ Where there is neither Greek nor Jew, circumcision nor uncircumcision, Barbarian, Scythian, bond [nor] free: but Christ [is] all, and in all.

¹² Put on therefore, as the elect of God, holy and beloved, bowels of mercies, kindness, humbleness of mind, meekness, longsuffering;

¹³ Forbearing one another, and forgiving one another, if any man have a quarrel against any: even as Christ forgave you, so also [do] ye.

¹⁴ And above all these things [put on] charity, which is the bond of perfectness.

¹⁵ And let the peace of God rule in your hearts, to the which also ye are called in one body; and be ye thankful.

¹⁶ Let the word of Christ dwell in you richly in all wisdom; teaching and admonishing one another in psalms and hymns and spiritual songs, singing with grace in your hearts to the Lord.

¹⁷ And whatsoever ye do in word or deed, [do] all in the name of the Lord Jesus, giving thanks to God and the Father by him.

= COLOSSIANS 3, 1-17.

This use of the concept of the “state” makes our discourse quite obscure. It changes the meaning of our talk. It disturbs our whole thinking.

Naar Man nemlig nævner
Kongen eller Øvrigheden, da veed Man, hvem de er, og hvad der
passer sig at sige om dem, og naar Man nævner Rigets Vel eller det
almindelige Bedste, da har Man noget Bestemt at tænke paa,

When you use the concepts of the “king” or of “the authorities” you know who they are and you know what is appropriate and correct to say about them. Likewise, when you talk about the good of the empire and kingdom or of the common good you know that such a thing is something quite specific and definite.

men
hvem kan sige os: hvad »Staten« egenlig er og hvad Den har »Ret«
til at kræve? Her befinde vi os i det »Ubestemte og Grændseløse«,
som altid er en Ulykke for det »Borgerlige Selskab«.

Nobody knows really what is this so-called “state”. Nobody knows what this “state” is entitled to demand. The concept of the “state” is something quite indefinite, obscure and limitless and such language is always a bad thing for society.

og formaede
mine Bønner Noget, vilde jeg derfor, ei blot paa Moders-Maalets
men ogsaa paa Fædrene-Landets Vegne, bode alle offentlige Talere
og Penne-Førere, hvor Talen er om: hvem Dannemænd skal ære og
lyde, eller hvad de skal see paa og gjøre Opoffrelser for, aldrig at
nævne hvad der i denne Sammenhæng er en »Uting eller et
Utyske«.

I hope that all public speakers and writers will stop using the concept of the “state”. When we talk about which persons the Danish people should honour, respect and obey or when we talk about which sacrifices the people should make and to whom the people should make these sacrifices we should never talk about the so-called “state”. The concept and idea of the so-called state is an unnatural no-word, a foreign word, a nuisance, and abnormality,

men altid igien, som før: Konge og Øvrighed, FædreneLand,
Rigets Vel, det almindelige Bedste, eller dog: den »Danske
Stat«, som Man veed hvad vil sige eller kan dog ordentlig betænke
sig paa.

As in the old days, we should now [1836] talk about the “king”, the “authorities”, the “nation”, the “welfare of the empire and kingdom” and the “common good”. Those concepts are all concepts of which we know the exact and clear meaning and definition.

Naar Man saaledes siger: ingen Stat, ingen Eiendom, altsaa
har Staten Over-Eien-
*) Om Gr. Og censuren, se bd. I s.299 note 2.
**) »Fuldkommenheds Baand« = kærligheden, jf. Kol. 3,14. – Vedr. selve verset,
se Bibl. Nr.563.

12

Det Danske Fjir-Kløver
domsret, da kan Man vel, som den gode Dannemand i Roskilde,
trøstigt vende Sætningen om og sige: ingen Eiendom, ingen Stat, *)
altsaa har Eiendommen Over-Statsret; men det Hele er dog i
Grunden kun et Ord-Spil, som borgerlige Ting er meget for vigtige
til at afgjøres med, og Man skulde derfor paa begge Sider undgaae
et Udtryk, der ved sin Ubestemthed og Grændseløshed frister til
alle muelige Paradoxer.

Ordet »Stat« er nemlig, som vi veed, et fremmed Ord, og betyder
desuden i sig selv kun en vis »Stilling«, ligemeget hvilken, mellem
Øvrighed og Undersaatter og mellem Disse indbyrdes.

The concepts of the state is a foreign word and it merely describes a certain arbitrary constellation of the authorities and the dominated subjects or between those subjects by them-selves

og
anvendes derfor ligesaavel paa det Tyrkiske Sultanat og paa det
Mexikanske Anarki, som paa Konge-Riget Danmark,

The concepts of the state is used indiscriminately about the Turkish sultan state or the Mexican anarchy as well as about the kingdom of Denmark

og denne
Sprog-Forvirring er virkelig for en Deel Skyld i den ligesaa
sørgelige som latterlige Tvist og Trætte, der nuomstunder føres om
»Stats-Forfatninger«.

The result of this linguistic confusion is the present [1836] discussion, war and antagonism in Denmark about the so-called “constitution of the state”. This present discussion and disagreement and demand for a “constitution” is quite depressing and ridiculous.

som om Hoved-Spørgsmaalet slet ikke var,
hvordan Magten anvendtes, men i hvis Hænder den hvilede, ikke
om hvilke Love, Man maatte lyde, men hvem der gav dem, kort
sagt: ikke om hvor godt eller slet det Borgerlige Selskab var faren,
men om hvem der i Statens Navn kunde byde og befale hvad de
lystede.

Our main problem is not the establishment of a so-called constitution. Our main problem is not which persons should have power. Our main problem is how and exactly in what way the power in Denmark is actually exercised, The most important problem presently [1836] is which exact laws should be given and commanded and not which persons should give or have the power to give them. Our main problem is the general national welfare and happiness of Denmark and not which individuals should have the arbitrary power to command and rule as they individually should like to do.

See, det var *Kæmpe-Skridtet* 1660. ***) hvorved Danmark
øiensynlig tilbagevandt Hælvden af sin gamle, naturlige
Forfatning, og i Grunden, som Tiden har viist, den Hele,

It was a giant step forward when Denmark in the year of 1660 became an absolute monarchy. In the year of 1660 Denmark regained half of its original ancient natural constitution [from before the 12th Century] but in reality Denmark regained all its entire ancient natural constitution as the following centuries until now have made clear.

saa nu
kan det være os det Samme, om Skridtet var mere voveligt end alle
Kæmpe-Skridt maae være, for at hjemle sig det Hæders-Navn, til
Forskiel fra »det sædvanlige Trav«, hvorved Man Intet synes at
vove, men vinder heller Intet og staaer meget Fare for at tabe Mod
og Magt til alt Andet. Dog, selv om *Kæmpe-Skridtet* ikke nær saa
aabenbar havde havt Lykken med sig, vilde *Hoved-Stadens*
Borgerskab og den *Danske Geistlighed*, som gjorde det, ligefuldt
fortjene det Lov: at have, under fortvivlede Omstændigheder, valgt
det *voveligste* Skridt, kun fordi det aabenbar var det *Bedste*, og
Lykken, som fulgte det, var ingenlunde *Stumpe-Træf*, men et
straalende Vidnesbyrd om, at det *Bedste* er ikke blot i Grunden
altid det *Smuk-*
*) D.v.s. krigen med den svenske konge Karl X Gustav i årene 1657-1658 og
1658-1660 (jf. Politikens Danmarkshistorie bd.7, s.465 - 485 og 491-525).
**) Jf. NM 1832, US V s.674 f. Her anvendt om den undertrykte »Folke-
Stemme«.
***) Forfatningsændringen, hvorved enevælden indførtes
20

Vel er det nemlig ganske sandsynligt, at *Geistlighed* og
Borgerskab 1660 kunde givet *Danmark* omtrent hvad Forfatning,
de vilde: kunde tiltaget sig *Adelens* Magt, bestukket Bønderne med
Ran fra den og afspiist den nødsomme Konge med tomme
Høfligheder; men ligesom det havde været *uadel* og *udansk*, og i
Grunden kun forandret *Navnet* paa Rigets Ulykke, saa maa Man
vel spørge, hvad Følgen rimeligviis vilde blevet for *Geistligheden*
og *Borgerskabet* selv, i *Ludvig* den *Fjortendes* og *Femendes*
Dage?

Have nemlig *Christian* den *Femte*, der aabenbar delde de
jævnaldrende Fyrsters Lyst til at raade sig selv, fundet sine
Hænder bundne, hvor han stod med *Griffenfeld* til sin Tjeneste, da
vilde de Baand uidentvivi snart brustet, enten de saa havde været
gamle eller nye, og havde han i Kampen med overmodige *Præster*
og *Borger-Mænd* fundet sine naturlige Bunds-Forvandle *) i en
krænket Adel, med *Julerne* i Spidsen, da vilde jeg i det Mindste
ikke været i *Præsternes* Sted.

Paa saadan en højhjertet, munter og
lunefuld Herre seer Man det derfor allerbedst, hvilken mærkelig
Forskiel det gjør, om *Ene-Herredømmet* er *selvtaget* til Brug efter
eget Tykke, eller det er *modtaget* af et trohjertigt Folk til
landsfaderlig Anvendelse;

When we watch the king Christian V of Denmark [17th Century] we can see that it made a very great difference that his absolute power as a king was a free gift from the loyal and faithful people of Denmark. The nation had given absolute power to the king because it was sure that he would be a true benevolent father of the people. The kings of Denmark had not usurped absolute power to use it in a randomly or arbitrary way.

thi det falder os Alle naturligt at værge
et Gode med samme Midler, som det er vundet,

og naar *Hoved-*
Stadens Borgere ikke meer havde rakt *Hovedet* ud af *Vindvet* og
raabt: *Skaal, Kong Christian!* vilde vor førstefødte Enevolds-
Konge uidentvivi følt sig meget ulykkelig.

If the inhabitants of Copenhagen had not paid their loving tribute to and applauded King Christian V the absolute monarch would undoubtedly have felt a deep sorrow.

Saaledes staaer da
Faderligheden hos *vore* Enevolds-Konger i allernøieste Forbindelse
med *Barnligheden* hos deres Undersaatter,

In this way there has been and there [still] is an intimate connection between the fatherly spirit, character and actions of our absolute kings and the childish spirit, character and actions of their faithful subjects.

og naar Man alligevel,
som jeg slet Intet har imod, helst giver »*Gud Æren*«, da skulde
Man dog ikke her anvende Ord-Sproget: vor Herre er Daarers
Formynder, men heller Skrift-Sproget: Børnenes Engle see altid
den himmelske Faders Ansigt! **)
*) D.v.s. forbundsfæller.
**) Mau: Dansk Ordsprogs-Skat I (1879) s.109 nr.1143; Mt. 18,10.

21

Det Danske Fiir-Kløver
At det nu heller ikke blot var Kongernes Ædelmodighed, men
tillige *Ham*, der i Grunden er den »*eneste Gode*« *) Danmarks
Præster og *Borgere* stolede paa, det gav de selv tilkiende, ved
udtrykkelig at forbeholde sig »*deres Tro*«; thi til de *Lutherske*
Præsters Tro hørde iblandt Andet, at de havde guddommeligt kald
til at tale *Sandhed uden Persons-Anseelse*, og at de netop i
Christian den *Femtes* Tid maae kiendelig have fulgt dette Kald,

derpaa kan vi ikke forlange et mere umistænkeligt Vidne end
Engelsk-Manden *Molesworth*,**) der med sin fortvivlede Lyst til
at see *Despoti* □lle vegne, dog ikke blot til sin Ærgrelse maatte
savne det i »*Høieste-Ret*«, men ogsaa i »*Kirken*«, hvor *Præsternes*
Fritalhed var ham aldeles *uforklarlig*.

We have a most trustworthy witness in the Englishman Molesworth [who visited Denmark in the 17th Century]. This Englishman tried desperately to find traces of tyranny everywhere in Denmark but he found

nothing of that sort. He was most annoyed and irritated. In the churches of Denmark the priests were speaking freely and to Molesworth this was completely inexplicable.

Os er det derimod meget begribeligt, at et *Præsteskab*, der lever halv af Kongens Naade og halv af Folkets Godhed, og har, ved at indstaae Folket for en mild og christelig Regjering, kraeflig bidraget til at skaffe Kongen Enevolds-Magten, at et *saadant Præsteskab* en Tidlang vil være baade Thronens fornemste Støtte og Folkets bedste Talsmænd.

During the centuries of absolute monarchy in Denmark, the clergy has existed by the grace of the absolute king and supported by the goodness of the people. The priests have assured and guaranteed the common people that Denmark was ruled by a mild and Christian government. To a high degree, the absolute king attained his absolute power [1660] because of the actions of the clergy. In Denmark the priests have been the most important pillar and support of the absolute monarchy and the most faithful representatives and spokesmen on behalf of the common people.

Vi behøve heller ingenlunde Skumlerens Vidnesbyrd derom, at »Mester Ole Vind« ^{***}) ogsaa efter 1660 havde velærværdige Brødre blandt de »*Danske Hof-Præster*«, men vi vil lægge til, at naar En af dem tog Bladet fra Munden og sagde: *Folket sukker* efter Beviis paa en mild og christelig Regjering, da var den Danske *Enevolds-Konge* sjelden langt fra at *græde*, sjelden eller aldrig engang nær ved at *fnys*.

We know that when one of the priests opened his mouth and said [to the king]: - The people of Denmark longs for a mild and Christian government then the absolute king of Denmark would almost burst into tears. Very seldom or never he would be annoyed.

Dog, enhver Ting har sin Tid, og ingen Ting sædvanlig knappere end Hof-Præsters Fritalenhed, saa det er sikkert mageløst, at vi kan spore den lige til *Christian* den *Sjette*s Hof, hvor *Dansken*, uagtet Kongens Fromhed, ei dertil stod høit nok anskrevet; men derfor savnede *Folke-Stemmen* ikke desmindre en opladt Mund, da Præsternes forstummede, og den Haarde-Knude, som herved knyttes, var det først *Frederik* den *Sjette* forbeholdt at løse ved Oprettelsen af det Folkelige *Stats-Raad*. Dette var altsaa det *andet Kæmpe-Skridt*, hvorved *Danmark* *) Næmlig Gud. Udtrykket stammer fra Mt. 19,17. **) Den engelske diplomat Robert Molesworth udgav »An Account of Denmark as it was in 1692«, hvor han angriber enevælden. ***) Den danske hofpræst Oluf (Ole) Vind var kendt for sit djærve sprog, jf. Gr.s digt »Mester Ole Vind« fra Roskilde-Riim 1812/14 (Bibl. nr.222, bd.I s.89). 22

Det Danske Fir-Kløver
 tilbagevandt sin naturlige Forfatning, saa nu staaer det for hele Verdens Øine som det *fri Konge-Rige*, det var fra Arilds-Tid, og var vor nærværende *Stats-Forfatning* da end ikke, som jeg dog tør paastaae, i sig selv *den Bedste* under Solen, saa er den dog aabenbar den *Bedste for os*,

King Frederik VI solved all the remaining problems with the constitution of Denmark when he introduced the advisory councils of the people [1836, 1831]. This was the second giant step by which Denmark regained its ancient natural constitution [from before the 12th Century]. In the eyes of the whole world Denmark is now that same free kingdom and nation that it was in the ancient times. I think that our present constitution is the world's best constitution. But most surely, it is the best imaginable constitution for us.

og er fornyet paa saa mageløs deilig en Maade, som nogen Skjald kan ønske at synges sig udødelig paa. Hos os er næmlig, som vi Alle veed, *Ene-Herredømmet Folkets* og *Stemme-Friheden Kongens Venne-Gave*, hvad ikke blot maa findes deilig, men er høist velsignet; thi det gammeldanske Ord-Sprog, at hvem der tager sine Gaver igjen, hans Børn blive sorte.**)

As we all know, in Denmark the absolute royal power [1660] is a free gift to the king from the nation and people and the freedom of the advisory councils is a free gift to the people from the absolute king. This is a most lovely and blessed thing. In Denmark we know the old proverb: - If a man takes back his free gifts his children will turn black!

var endnu ikke glemt i min Barndom, og behøver da neppe at opfriskes, for at lade os Alle føle, at her har *Konge* og *Folk* ei Andet at strides om end Rangen i Gavnildhed, men Alt at kappes om, for at vise Verden, hvem der bedst kan ære og bruge den uskatterlige Gave, klarest retfærdiggjøre den gjenfærdige, *udenfor* Danmark mageløse, *Faderlige* saavel som *Barnlige, Tiltid!*

In Denmark [now after 1836], the king and nation compete with each-other in showing the greatest gratitude toward each-other. They both want to show the whole world which of them can best use the great gift he has received. The king and the nation compete to show the greatest and most unlimited trust. The nation shows its childish trust and faith and the absolute king shows his fatherly trust, care and responsibility. The two partners live in this lovely competition. All of this is quite unseen in the rest of the world!

Hvor nu *Naturen* saa smukt gaar over Optugtelsen og det over saa unaturlig en Optugtelse, som baade Konger og Folk giennem mange Aarhunderer nød, der vil upaatvivlelig *Naturen* i alle Henseender indtale sine Rettigheder **) og klarlig bevise, det var meget uforskyldt, den ringeagtedes,

We have now [by the councils] witnessed a great victory of nature over the effects of a bad upbringing in the past. For many centuries the kings and nation have suffered under a bad and unnatural upbringing. I am most

sure that nature will now gain the victory in every way. In the past, nature has been despised without any good reasons.

Saa nu har det, efter min
Anskuelse, i Grunden slet ingen Nød, at vi skulde udslettes af det
store Mand-Tal over *Adels-Folkene* paa jorden.

Now I am most sure that Denmark will never be annihilated among the leading noble nations of the world.

Vist nok bliver
Troen svag, naar jeg betænker, hvilken *Række af Mirakler* der maa
skee, før vi blive all det kvit, der falder *Danske Folk unaturligt*;

But still a lot of miracles must happen before we in Denmark are liberated from all those unnatural things that have been a plague to us.

men da det er lutter *naturlige Mirakler*, skammer jeg mig dog ved
at tvivle derom, og det *Folkelige Stats-Raads* første Møde, i
Danmarks *gamle Hoved-Stad*, har saa klarlig beskæmmet alle
Tvivlere og saa kiendelig styrket alle Troende,

at jeg, som var En
af de *Vantroer*, nu ordenlig er nødt til at sige: ja, kunde den *Danske*
Natur gjøre det Mirakel, da baade kan og vil den bestemt gienføde
Markens Grøde!

Before the opening of the advisory councils [1836] I personally was a opponent to these councils. But now I will admit that a great miracle has happened. The national nature [and natural forces] of Denmark have created a great miracle and this event will most surely lead to a true rebirth of Denmark!

En saadan *virkelig Folke-Stemme*, der, trods sin splinterny
*) Mau: Dansk Ordsprogs-Skat ! (1879) s.304 nr.2750.
**) D.v.s. kræve sine rettigheder

23

Det Danske Fiir-Kløver

Tone, ikke just meget velklingende, dog i Grunden var den
Ældgamle, Historie-Skrivener ei kunde miskiende, en saadan
Folke-Stemme i *Danmark*, saa tør prosaisk, som den vel maatte
være hvor i sexhundrede Aar ingen Skjald sang for Folkets *Øren*,
ja, saa vindtør, at jeg lyttede til den i fem Maaneder, uden at høre
mere end *to Ord-Sprog*, hvoraf det Ene endda var uægte, aandløs,
om Man vil, men dog *ikke liv-løs*, tør men dog ikke kiedsommeligt,
ivrig men billig, frimodig men sømmelig, og næsten uden
Undtagelse *taktfast* for Fæderne-Land og Moders-Maal, for det
Ordenlige, Fri og Naturlige; en saadan Folke-Stemme, dannet paa
fri Haand af *Herremænd, Borgere og Bønder* omkring paa *Øerne*,
det overgik saa langt min Førestilling om Muelighederne, skjøndt
jeg ansaae mig selv for en *Kæmpe* i Troen paa *Danske Vidundere*,
at nu maa jeg ansee Alt hvad jeg har drømt om i tyve Aar, for
Hverdags-Begivenheder efter *Naturens Orden hertillands*. Sin
naturlige Stilling maatte Folket og det *Borgerlige Selskab* i
Danmark have igjen, før de kunde komme i deres gamle Følger, og
nu, da de har faaet den,

følger Resten vist af sig selv, saa det
giælder kun om den *ny Maade* at leve *gammeldags* paa, der
naturligviis maa svare til den *ny Mund*, den gamle *Folke-Stemme*
fik af *Kongens Haand*.

From now on everything will evolve smoothly in a natural way. We must now find a new way in which we can live that old-fashioned way of life [which we prefer]. The nation and people have received a new voice from the gracious hand of the king but this new voice is in reality the ancient voice of the people and nation of Denmark.

Med denne *ny Mund*, det *Folkelige Stats-Raad*, seer Man nu strax,
det har en egen Beskaffenhed, i det *Konsten* er kommet *Naturen* til
Hjelp, uden dog at forgribe sig paa den, saa det er baade en *konstig*
og dog en *naturlig Folke-Mund*, fordi alle *Eiendommerne* *) og
endeel *Fæstere* paa *Livs-Tid* har paa Kongens allernaadigste Vink
lagt Mund-Lag (ligesom *Vogn-Lag*) sammen,***) saa eet Ord bliver
ikke blot saa godt som fire og tyve, men som Tusinde,
Vidtløfligheden undgaaes og Virkningen bliver den samme. Dette,
som *Latinerne* kalde det *repræsentative System*, er unægtelig en
rar, jeg troer engelsk, Opfindelse fra *Middel-Alderen*, men som
naturligviis bliver hæslig misbrugt, hvor Folk gjør »en *Pung* af
deres *Munds*****) og som jeg derfor har ønsket, aldrig at see
anvendt i *Danmark*;

*) »Eiendommer«, d.v.s. en selvejer (ODS IV sp.235). Modsat en »Fæster« i det
følgende.

**) At lægge vognlag sammen, d.v.s. at være fælles om kørsel med hestevogn
(ODS XXVII sp.348).

****) D.v.s. går fra sit ord (ODS XVII sp. 118).

24

I det *Hele* taget, maae vi imidlertid huske, hvad *Alting* minder om,
at *Kirke-Tiden* i *borgerlig* Forstand er saa godt
*) D.v.s. den nordiske - ikke kristne - skabelses- og uødødelighedstro (jf. bd.I s.296
note 20).

29

Det Danske Fiir-Kløver

som ganske forbi,

We must remember that the age of the church is now a thing of the past. Everything happening now in Denmark proves this fact.

thi det er aabenbar *Skole-Tiden*, vi leve i, og i
Skolen maa derfor ethvert *Borgerligt Selskab* herefter søge sin
ypperste Støtte,

It is quite obvious that we now live in the age of the school. Our society and kingdom must therefore find its best support and pillar in the school and in the educational system.

hvorfor vi ogsaa see, at det *Folkelige Stats-Raad*
ved sit første Møde »saae Kirken og gik den forbi«^{*)} men bad
Majestæten indstændig om en *Skole for Livet*.

So quite naturally the first motion of the advisory council was to ask the king for a new school of life.

At nu *Stats-Raadet*
saa reent gik *Kirken forbi*, der dog godt fortjende den
Opmærksomhed, de syv velærværdige Præster ønskede, kalder jeg
naturligvis en *Forsøelse*, men er dog billig nok til at indrømme,

det haster fuldt saameget med at faae en *Skole for Livet* som med at
faae *Sogne-Baandet løst*. Det Første er imidlertid lige saa
vanskeligt, som det Andet er *let*,

Our most pressing problems now are to establish a school of life which is tremendously difficult to accomplish and to abolish the un-freedom of the church which is quite easy to do.

og havde jeg ikke saa stærk en
Tro baade paa *Danskheden* og paa *Danmarks Lykke*, maatte jeg,
som *Sterne-Kiger* paa *Folke-Himlen*, sige: det er *umueligt*; thi til
Skoler »for *Dødens*« og, om Man vil, »for det andet *Liv*« har vi
Byg-Mestere i Tusind-Tal, men til en taalelig *Skole for »dette*
Liv«, som aabenbar her maa være *Meningen*, er gode Raad
unægtelig dyre og har endda, efter sædvanlig *Regning*, kun liden
Udsigt til at blive fulgt.

Dog, hvor der nys er gjort et saadant *Kæmpe-Skridt* som i
Danmark der er aabenbar gjort en stor *Streg* i den *sædvanlige*
Regning, og naar Man nys har seet et *Riges Lykke-Sjerne* staae
ladret over *Folke-Issen*, da faaer Man, kan jeg mærke, Med til at
haabe urimelige Ting, og derfor vil jeg trøstigt pege paa, hvordan
vi, naar »*Lykken* hun vil føie« kan slippe nemt til en *Skole for det*
Danske Folke og *Borger-Liv*, som unægtelig er, hvad vi savne og
nu næsten intet *Øieblik* godt kan undvære.

Foreløbig vil jeg kun anmærke, at naar *Talen* er om en »*Skole for*
Livets«, maa al den *Tvang*, der kun har hjemme i *Skolen for*
Dødens tænkes borte, og at det *Folkelige Stats-Raad* bestandig
maa staae os levende for *Øie*, naar vi tænke paa en *Skole for det*
Danske Folke og *Borger-Liv*, thi blev den ikke derpaa beregnet,
var den aabenbar, i *borgerligt Henseende*, aldeles unyttig.

All coercion and compulsion must be forbidden in this new school. Such things belong to the traditional academic schools of death. We must constantly focus on the newly established advisory councils of the state. The new school is designed to serve and educate these new councils and without this function this new school would be quite meaningless and purposeless.

Heraf følger imidlertid nødvendig, at det er *ingen »Drenge-Skole*«,
jeg vil give *Anslag* paa,**)

This new school is not like the old Latin schools and it is no school for boys.

thi til *Drenge* hører *Tugt*.
*) På sit møde d. 2/2-1836 vedtog stænderforsamlingerne på grund af tidsned ikke
i den indeværende session at påtage sig at forhandle flere private andragender,
herunder et andragende vedr. sognebåndets løsning, se *Tidende for*
Forhandlingerne ved Provindsstænderne for Sjælland ... etc. sp.957 f. jf. *Hans*
Jensen, anf. skr. bd.I s.452 - *Vedr. forhandlingerne om »en Skole for Livets*«, se
Hans Jensen, anf. skr. bd.I s.447 ff, og om *Gr.s kendskab til disse*, se *Sfl.* s.270-
275 og 282. - *Vedr. udtrykket »saae ... og gik forbi*«,
sml. *Lk.* 10,31-32.
**) D.v.s. anvisning på (ODS I sp.705).

30

Det Danske Fiir-Kløver
og med *Kvinder og Børn*, siger *Engelsk-Manden* rigtig, skal Man
nødig tale om *Stats-Anliggender*,

With boys you have to use compulsion and forceful upbringing and you cannot talk politics with children or women. This is always quite accurately said by the Englishman.

men det er en *Høi-Skole* for vor
borgerlige Ungdom, hvorved den *Dannelse* og *Oplysning*, vi maae
ønske baade hos *Stats-Raadet* og *Dets Vælgere*, omhyggelig
fremmes.

I propose a new sort of school and a university for our young men [of the middle classes]. This school shall be ruled by the sort of careful upbringing, character formation and enlightenment which are needed by the advisory councils and their electors.

Den eneste *gode Drenge-Skole* for *Borger-Livet*, jeg har
nogen *Forestilling* om, er *dygtige og driftige* *Borgeres Huse*,

The only school for the boys of the middle classes I want is the school of the houses and workshops of competent and enterprising men of the towns.

hvor
Drengene kan faae baade *Lyst* til *Synerne*, de siden skal drive og
Greb paa dem, medens al *Indspærring* i skolaske *Forbedrings*-
Huse er for det virksomme *Borger-Liv* den rene *Fordærvelse*:
Indpodning af *Kiælenskab*, *Dovenskab*, *Ubehjælpsomhed*,
Bogorme-Væsen og alle *borgerlige Udyder*.

In these schools and workshops the boys can be motivated for their professions and they can attain qualification and mastery. It is quite ruinous for the enterprise of the middle classes if their boys are secluded in scholastic academic schools of death. In such houses the boys will be spoiled, their character will be ruined, they will become lazy and helpless and be dominated by dusty books and all the well-known fatal civil vices.

[Grundtvig's poem in The Four Clover of Denmark:]

Ja, *Brage* Bænke-Pryder!*)
Jeg øiner dig i *Soer*,
Hvor klarlig du udtyder,
Hvad der er *Stort i Nord*,

I see the ancient Norse god of wisdom and poetry,
Brage, sitting on his throne in the school of Sorø.
So clearly you Brage explain
What is great and important with us in the North!

Hvad der er *Danmark givet*,
Hvad der er godt for *Livet*,
Og klogt for *Askurs* Æt! **)

What is natural and necessary for Denmark to do,
What is good and useful for life, community and reality,
What is wise to do for the children of Askur [the Danes]!

Et Lys sig da udbreder,
Som trindt i Mark og Skov
Om Liv og Sandhed freder,
Forklarer *Friheds Lov*,

I see a light, enlightenment and knowledge spreading
Everywhere in lands and woods,
All life and spirit and truth is preserved and supported,
The law of freedom rules our native country!

Som Idræt, Ord og Tanker
Kun holder saa i Skranker,

Our actions, words and thoughts
This light and enlightenment will keep within the necessary appropriate limits.

At *Frihed* kan bestaae!
Det var dumt af mig, vil Man kanskee sige, men det er dog ikke
min Anskuelse, thi jeg mener netop, det var snildt, naar jeg vilde
slippe nemt til at blive en sand Spaamand; thi jeg maa fortælle
Læseren, hvad han dog sagtens veed, at jeg er hvad Man kalder lidt
»*overtroisk*« af mig, hvad selv de Lærde mene, jeg, som *Digter*,
har Lov til at være, og jeg troer blandt Andet stærkt paa *For-*
Varsler, skjøndt kun paa et eget Slags, der har stadfæstet sig saa tit
for mine Øine, at jeg leer ad dem, der lee ad *min* Over-Tro.
*) Brage er i den nordiske mytologi digtekunstens gud. Tilnavnet »Bænkepryder«
bruges normalt om den, der kun duer til at sidde på en bænk til pynt. Således er det
brugt spottende af Loke i eddadigtet Lokasenna. Gr. synes dog ikke at benytte
navnet i nedsettende betydning. - I tidsskriftet Brage og Idun I (1839) s.3 afbildes
Brage siddende på en forhøjning.
**) D.v.s. menneskene, jf. NM 1832 (US V s.571).

45

Det var imidlertid langt fra at blive derved, thi da *Kloster-Godset*
ved Reformationen var blevet *Kron-Gods*,

fattede allerede
Christian den *Fjerde* den ypperlige Ide om et »*Ridderligt*
Academi« i *Soer*, hvor den haabefulde Ungdom skulde lært at lyde
og at ligne *Kongen*, der baade kiendte og elskede *Fæderne-Landet*,
til hvis Bedste Han ikke blot vovede men opoffrede sit daadfulde
Liv, og havde *Moders-Maalet* prægtig i sin Magt. Nu, *Christian*
den *Fjerde* blev i denne som i enhver Henseende vor *kronede*
Martyr, der først efter Døden høstede Frugt af sine Kongelige
Bestræbelser.

Already King Christian IV [1588-1648] conceived the excellent idea of an academy for the nobility in Sorø. In this school the promising noble youth of Denmark should learn to follow, obey and imitate their king. King Christian knew and loved his native country. He put his life at stake and sacrificed him self to the benefit of the common good of his country. Also he was a master of our Danish native language. King Christian IV became in this respect our crowned and royal martyr. Not until after his death he won the fruits of his royal efforts.

og Man skal ikke let kunne sige,
*) D.v.s. under Christian d. I, dansk konge 1448-1481. Gr. tænker sig, at det
ældste danske rimkrøniketrik stammer fra 1478-1480, jf. Toldberg i Gr. Stud.
1954 s.63. - Om rimkrøniken som »folkelig bibel«, se sst. s.71.

46

Et *Folk* uden *Moders-Maal* er som en *Konge* uden *Rige*, og Begge
er i Grunden lige ilde tjent med at deres Besiddelser kun staae
»paa *Papirets*«, det er en ubestridelig Erfarings-Sætning, og at et
aandløst Sprog i *Folke-Munden* svarer til et *magtesløst* Spir i
Konge-Haanden, er heller ingen stor Hemmelighed;

A nation without a native language is like a king without his empire and kingdom. Every experience tells us that a king without an empire or a nation without a native language is no real thing. We all know that if a language without a spirit is used by the people then it is like a sword without any power in the hand of the king.

thi er det
 »Almeen-Aanden« der gjør Riger stærke, og er *Moders-Maalet* hos
 alle *naturlige* Folk Dens Legeme og Liv-Udtryk, da vil intet Rige
 blomstre, med mindre *Moders-Maalet* i sin bedste og kraftigste
 Skikkelse ret egenlig *hersker*.

It is the general spirit of community [and unity] that makes the empire and kingdom powerful and strong. With all natural nations the native language is the body and organic expression of that spirit of community and unity. No empire or kingdom will succeed unless its native language dominates and shows it-self in its best and most powerful form.

Det *folkelig* og *borgertlig*
 velgjørende ved *Reformationen* i det *Sextende* Aarhundrede var
 derfor *Moders-Maalets* Indsættelse i sine naturlige Rettigheder;
 men kun i *England* var Denne nogenlunde fuldstændig; thi i
Tydskland og hos os kom *Latinen* til at herske i *Skolen*, og da
Skolen igjen *beherskede Kirken*, og *Moders-Maalet* ikke som i
England havde noget Rygstød i en ligesaa offenlig som fri *Folke-*
Stemme, nedsank Det nødvendig i den Aandløshed og Ringe-Agt,
 hvori det *Attende* Aarhundrede forefandt Det. Giennem hele dette
 Aarhundrede stræbde Det vel med *Pennen* at gjøre sig giældende
 og kom derved virkelig til Hæder og *Ære paa Papiret*, men det var
 ogsaa Alt, og maa nødvendig blive Alt, naar ikke enten *Livet*, som
 i *England*, kan udvikle sig aldeles uafhængig af *Skolen*, eller
Moders-Maalet virkelig kommer til at *herske i Den*. Man har
 derfor ogsaa giennern det *Attende* Aarhundrede paa en Maade
indført
 *) Jf. »Hvo haver sat mig til dommere eller delere over eder?« (Lk. 12,14).

50

og hvad er dog en Nælde mod et Menneske! hvor langt
 hemmeligere, friere og forunderligere en Ting er ikke *Menneske-*
Livet, end Urternes paa Marken!

The life of man can in no way be compared to plants or animals. How much more mysterious, free and wonderful is not the life of man!

Intet Under da, at *Skole-Mesterne*,
 ved at ville omskabe alle Folks Liv efter deres Hoved og Bogstav-
 Skrift, kun, saavidt mueligt, har slaaet alle Folk aandelig ihjel,

All the masters of the school of reson [18th Century] have tried to re-construct the natural life and character of the nations so that this life may suit their artificial reason, understanding and theories. They have tried to kill the natural life of the nations.

og
 hvad det *Danske Folk* angaaer, da synes Det vel, ligesom *Kvinden*,
 at kunne gøres til hvad Man behager, men er netop derfor ogsaa,
 ligesom *Kvinden*, i Grunden *aldeles uforanderligt*.

The Danish nation seems to be like the female character. We think that we can change her nature and character as it is useful for us [men]. But in reality, neither the woman nor the Danish nation can in any way be changed or re-constructed in their nature and essence.

Hvem der har
 deres Styrke i *Hovedet* faaer ikke let Udseende af at have
 undergaaet en *Hoved-Forandring*,

men det faaer Den meget let,
 der, som *Kvinden* og det *Danske Folk*.
 *) Strofe 2 af H. A. Brorsons salme »Op! al den ting, som Gud har gjort« (Hans
 Adolph Brorson: Samlede Skrifter, ved L. j. Koch, bd.I [1951] s.218). Vedr. Gr.
 kendskab til denne salme, se Jørgen Sørensens afhandling »Grundtvig og
 Brorson«, Gr. Stud. 1966, især s.58 f.
 53

 Det danske *Fjir-Kløver*
 kun har sin Styrke i *Hjertet*.

Men have their strength in the head but women and the people of Denmark have their strength in the heart.

uden at det dog er Andet end et tomt
 Skin med *Forandringen* og er kun *Sandhed*, at *Hjertet* derved enten
brister eller *bløder!*

Ja, da staaer Han mig levende for
 Øje, hvem jeg kalder »*Herre og Mester*«, om Hvem alle Tunger
 bekiende, at som *Han* har intet Menneske havt Ordet i sin Magt, og
 om hvem jeg troer, at Han ledsagede sit Ord med mageløse
 Gierninger af Guddoms-Kraft og Menneske-Kiærlighed;

In a vision I see my “master and lord” [Christ]. He had the word in his power like no other man. His words were accompanied by miraculous deeds, divine power and love for humanity.

Han
staaer levende for mig, med Taare paa Kind, med Øiet hæftet paa
sit Folks *Hoved-Stad*, og med det vaandefulde Ord paa Læberne:
gid du dog vidste endnu i Dag hvad der tjener til din *Fred*, men nu
er det skjult for dine Øine! **)

I see Jesus Christ with my own eyes. He is weeping. He stares at the capital of his native country. He says with painful words on his lips: - I wish that you today would accept what is good for your peace and prosperity but I'm afraid that this is totally hidden for your eyes!

Det er derfor ingenlunde i Drømme eller i nogen Slags Ruus jeg
yttrer det store, tilsyneladende urimelige Haab om *Danmarks*
nærmeste Frem-Tid, det er kun fordi jeg ved *modent Overlæg* fandt
langt overveieende Grunde til at haabe det *Bedste*, og fandt det
umueligt for mig at gjøre noget Andet, før jeg saa rolig og saa
tydelig, som jeg kunde, havde peget paa

den ny, rosenstrøede
Bane, jeg saae aabnet for det Danske *Folke-Liv*, af *Dets Frelser*
med *Torne-Kronen*, som, efter min Anskuelse, er Kong *Frederik*
den *Sjettes* rette *Borgerlige* Kiendings-Navn.

I see a new glorious road covered with roses. This new way has been opened up for the national life of the Danish people by its saviour. That saviour is wearing a crown of thorns. That saviour is our King Frederik VI.

Ved *Hans* Haand er
nemlig den *Danske Bonde-Stand* frelst fra sin lange, uforskyldte
Trældom, ved *Hans Livsalighed* fremlokkedes den gamle *Hjarne-*
Sang, ***) der laae begravet i *Danmarks Hjerter* ligefra *Fredesgods*
Dage, og endelig

*) D.v.s. kødets attrå eller begær. Sml. den nyeste oversættelse (aut. 1948) af Rom.
8,6 med den ældre: »thi kødets sands er døden, men aandens sands er liv og fred.«

**) Lk. 19,42.

***) *Hjarne*, en skjald i sagnhistorien. Som tak for sit mindekvad over Frode
Fredesgod skal han være blevet valgt til konge efter denne (jf. *Danmarks Krønike*
af Saxo Grammaticus, fordansket ved N. F. S. Grundtvig bd.I [1818] s.299 f).

54

[From Grundtvig's poem: "Gylden-Aaret", The Golden Year, 1834: Quoted in the Four Clover of Denmark]

Mens selvgjort Lyn og Torden,
I Raad-Huus og paa Val,
Bortskræmmed Fred fra jorden,
Udbredte Død og Kval,

Artificial unnatural actions are like thunder and lightening [the ideas of the 18th Century]

They destroyed all peace and prosperity on earth

This unnaturalness ruled in wars and in political life and revolution [1789, 1830]

All over the world it spread its death and terror.

Kun gienlød *Danmarks* Vange
Af høie Fryde-Sange
Til Freds og *Fredriks* Priis!

Only in Denmark was heard

The loud cries and songs of joy and happiness

It was a eulogy and praise for peace and King Frederik!

Det gienlød vidt paa jorden:
»Han løser alle Baand«,
Den ædle Drot i Norden,
Ham driver Friheds Aand;

All over the world it was said:

He liberates the people from all slavery

He is the noble king of the North

He is only driven by the spirit of freedom!

Han binder kun fra Oven
Urettens Haand med Loven,
Sit Folk med *Kiærlighed!* *)

From his supreme seat he binds and regulates the people

But only to suppress the dark forces of evil and injustice

He binds and unites his people with the force and strings of love!

*) Af Gr.s digt »Gylden-Aaret« fra 1834 (sml. note 68). Vedr. afvigelse mellem
førstetrykket og versens form i nærværende skrift, se PS VI s.6 noterne 2-3

56

Kongen derimod,
Moders-Maalet og *Fæderne-Landet*, de tilhøre os Alle, og vi
tilhøre dem, saa hvem der vil adskille hvad ikke jeg, men *Livet* og
Mindet fra Arilds-Tid har sammenføjet, dem vil jeg ikke tækkes,
men hvem der har Hjerter-Rum for denne *Danske Trefoldighed*, de

skulde høre mig uden Fordom ... «

The king, the native language and the native country belong to us and we belong to the king of Denmark and to our language and country. [We are the property of these three parts]. This “trinity” of Denmark consists in these three parts: the king, the language and the country. These three parts are firmly united by history and reality. It is not I that has united these three parts but nature and history by themselves. We should not separate what history, real life and nature have united and put together. [Grundtvig’s variant to the text of The Four Clover of Denmark: cf. Bugge 1968, II]